

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการใช้แบบสอบถามจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดสงขลา และได้นำข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร งานวิจัย เอกสารการประชุมงานสัมมนา วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และนำข้อมูลที่ได้จากมาทำการวิเคราะห์ แปลผล สรุปผลและรายงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนกับพาณิชย์จังหวัดสงขลา ทั้งหมดจำนวน 6,401 ราย (ข้อมูล ณ ตุลาคม 2546) ใช้กลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 377 ราย จากธุรกิจประเภทผลิต จำนวน 83 ราย ประเภทบริการ จำนวน 113 ราย ประเภทการค้าส่ง จำนวน 12 ราย ประเภทการค้าปลีก จำนวน 169 ราย ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือให้มีการคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (บุญศรี พรหมมาพันธุ์, 2548 : 25)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนของประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิด (5%)

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{6,401}{1 + 6,401 (0.05)^2} \\ &= 376.52 \text{ คน} \end{aligned}$$

วิธีการได้จำนวนตัวอย่าง 377 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายครั้ง (Multi-stage sampling) ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) 2 อำเภอตัวอย่าง จากอำเภอทั้งหมด 16 อำเภอในจังหวัดสงขลา ดังตาราง 2.1 แสดงการจัดเรียงจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนกับพาณิชย์จังหวัดสงขลาตามอำเภอที่หนาแน่นมากที่สุดและลดหลั่นลงไปตามลำดับ จำนวน 6,401 ราย จำแนกตามอำเภอในจังหวัดสงขลา

ตาราง 2.1 จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลาจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนผู้ประกอบการ (ราย)	ร้อยละ
หาดใหญ่	4,562	71.28
เมืองสงขลา	889	13.89
สิงหนคร	80	1.25
สะเดา	235	3.67
บางกล่ำ	79	1.23
ระโนด	96	1.50
กระแสสินธุ์	13	0.20
รัตภูมิ	101	1.58
เทพา	28	0.44
นาทวี	63	0.98
จะนะ	62	0.97
คลองหอยโข่ง	32	0.50
ควนเนียง	24	0.38
สทิงพระ	43	0.67
นาหม่อม	46	0.72
สะบ้าย้อย	21	0.33
อื่น ๆ	27	0.41
รวม	6,401	100.00

แหล่งข้อมูล : รายชื่อผู้ประกอบการที่จดทะเบียนกับพาณิชย์จังหวัดสงขลา ณ ตุลาคม 2546

อื่น ๆ หมายถึงข้อมูลผู้ประกอบการที่จดทะเบียนไม่ได้ระบุอำเภอ

จากนั้นได้เจาะจงเลือกพื้นที่อำเภอหาดใหญ่และอำเภอเมืองสงขลาเป็นพื้นที่เก็บข้อมูล เนื่องจากอำเภอหาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางทางการค้า การขนส่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนผู้ประกอบการมีความหลากหลาย และอำเภอเมืองสงขลาเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำ เป็นศูนย์รวมของหน่วยงานราชการทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบกับมี

ความหนาแน่นของจำนวนผู้ประกอบการมากกว่าอำเภออื่น คืออำเภอหาดใหญ่มีจำนวน ร้อยละ 71.28 และอำเภอเมืองสงขลา จำนวนร้อยละ 13.89

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) สุ่มผู้ประกอบการจากบัญชีรายชื่อ จำนวน 5,451 รายในอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งมีสัดส่วนผู้ประกอบการ อำเภอหาดใหญ่ มีสัดส่วนร้อยละ 84 อำเภอเมืองสงขลา ร้อยละ 16 ดังแสดงในตาราง 2.2 และสุ่มตัวอย่างให้ได้ตาม สัดส่วนของประเภทธุรกิจ ได้แก่ ภาคการผลิต ภาคการบริการ ภาคการค้าปลีก ภาคการค้าส่ง โดยอ้างอิง สัดส่วนการแยกประเภทธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งหมดของประเทศไทย มีจำนวน 1,639,427 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2545) ดังตาราง 2.3 เพื่อให้ได้ สัดส่วนโดยกำหนดเป้าหมายให้ได้ จำนวน 377 ราย ดังตารางที่ 2.4

ตาราง 2.2 การจัดเรียงกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ

อำเภอ	จำนวนผู้ประกอบการ(ราย)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
หาดใหญ่	4,562	84	317
เมืองสงขลา	889	16	60
รวม	5,451	100	377

ตาราง 2.3 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำแนกตามลักษณะของวิสาหกิจ

ประเภทธุรกิจ	ปี พ.ศ. 2545	ร้อยละ
ภาคการผลิต	356,806	22
ภาคการบริการ	500,970	31
ภาคการค้าส่ง	49,058	3
ภาคการค้าปลีก	732,593	45
รวม	1,639,427	100

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี2545

ตาราง 2.4 จำแนกกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสงขลาตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	สัดส่วน	อำเภอหาดใหญ่	อำเภอเมืองสงขลา	รวม
การผลิต	22	68	19	83
การบริการ	31	97	26	113
การค้าส่ง	3	9	2	12
การค้าปลีก	45	141	38	169
สัดส่วน	100	315	85	377

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการกิจการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะองค์กรของกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบเลือกคำตอบ

ตอนที่ 3 ระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการดำเนินงานดังนี้

ด้านเงินลงทุน ด้านการเงิน ด้านบัญชี ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และปัจจัยภายนอก แบบสอบถามส่วนนี้มีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ ซึ่งมีทั้งแบบให้เลือกตอบ 1 ข้อ และเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แบบเติมคำ แบบให้เรียงลำดับความสำคัญ และแบบประเมินค่า (Rating scale) โดยมาตรวัดระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของกิจการ ลักษณะคำถามแบบประมาณค่ามีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึงระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึงระดับปัญหาและอุปสรรคมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึงระดับปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึงระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึงระดับปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

การพิจารณาระดับคะแนนของแบบสอบถามในตอนที่ 3 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยแบ่งช่วงระดับของคะแนน ด้วยวิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้นตามสูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (ศิริวรรณ ทองสกุล, 2546 : 8)

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากการพิจารณาดังกล่าวจึงกำหนดระดับ โดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 3.68 – 5.00	กำหนดให้เป็นระดับสูง
คะแนนตั้งแต่ 2.34 – 3.67	กำหนดให้เป็นระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 1.00 – 2.33	กำหนดให้เป็นระดับต่ำ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับสาเหตุและความต้องการของผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านเงินลงทุน ด้านการเงินและบัญชี ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นลักษณะคำถามแบบเลือกคำตอบ และแบบคำถามปลายเปิดให้ผู้ประกอบการตอบ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

$$y_k = f(x_{1i}, x_{2j}) ; \quad \begin{matrix} i = 1, 2, 3, \dots, m \\ j = 1, 2, 3, \dots, n \\ k = 1, 2, 3, \dots, 1 \end{matrix}$$

โดยที่ y กับ x มีความสัมพันธ์ในลักษณะเชิงเส้น

เมื่อ x_{11}	=	ชุดตัวแปรอิสระเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ
กำหนด x_{11}	=	เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง
x_{12}	=	อายุ ระบุอายุ
x_{13}	=	สถานภาพ ได้แก่ โสด สมรส หย่าร้าง หม้าย
x_{14}	=	ระดับการศึกษา ได้แก่ ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช./ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
x_{15}	=	ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ ระบุระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ
x_{16}	=	ผู้ประกอบการเป็นสมาชิกขององค์กร ได้แก่ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมสมาคมผู้ประกอบการ

x_{2j}	=	ชุดตัวแปรอิสระเกี่ยวกับลักษณะขององค์กรธุรกิจ
x_{21}	=	ประเภทธุรกิจ ได้แก่ การผลิต การบริการ การค้าปลีกและค้าส่ง
x_{22}	=	รูปแบบธุรกิจ ได้แก่ เจ้าของคนเดียว บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด
x_{23}	=	โครงสร้างบังคับบัญชา ได้แก่ มีโครงสร้างบังคับ บัญชา และ ไม่มีโครงสร้างบังคับบัญชา
x_{24}	=	ขนาดขององค์กร
x_{25}	=	การจ้างงาน
x_{26}	=	องค์กรเป็นสมาชิกของสมาคมธุรกิจ เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมสมาคมผู้ประกอบการ
y_k	=	ชุดตัวแปรตามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ
y_1	=	ด้านเงินลงทุน
y_2	=	ด้านการเงิน
y_3	=	ด้านบัญชี
y_4	=	ด้านการจัดการ
y_5	=	ด้านการผลิต ด้านการบริการ การค้าปลีก ค้าส่ง
y_6	=	ด้านการตลาด
y_7	=	ด้านอื่น ๆ

แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนกับพาณิชย์จังหวัดสงขลา และข้อมูลจากหนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 377 ราย ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และรายงานปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาลงรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS – Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพรรณนา ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) บรรยายลักษณะปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต้องการให้แก้ปัญหในการดำเนินธุรกิจ

2. สถิติวิเคราะห์

2.1 การวิเคราะห์ครุสคัล-วอลลิส (The Kruskal-Wallis test) (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2536 : 137-145) เพื่อทดสอบค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของประเภทธุรกิจที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical multiple regression analysis) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2528 : 46-52) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบการและลักษณะของธุรกิจที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนี้

$$y_k = f(x_{1i}, x_{2j}) ; \quad \begin{array}{l} i = 1, 2, 3, \dots, m \\ j = 1, 2, 3, \dots, n \\ k = 1, 2, 3, \dots, 1 \end{array}$$

โดยที่ y กับ x มีความสัมพันธ์ในลักษณะเชิงเส้น